

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนใน โครงการพัฒนาตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบลคอนนางหงส์ อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม ครั้งนี้เป็นการปรึกษาเกี่ยวกับระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการพัฒนาตำบลในกระบวนการทั้ง 4 ด้าน ซึ่งได้แก่ ด้านร่วมคิด ด้านร่วมตัดสินใจ ด้านร่วมปฏิบัติการตามโครงการ และด้านติดตามและประเมินผล และเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการพัฒนาตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบลคอนนางหงส์ อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม แยกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา และการอาศัยอยู่ในหมู่บ้านที่แตกต่างกัน ปัจจัยด้านการเป็นผู้นำท้องถิ่นหรือเคยเป็นผู้นำท้องถิ่น และปัจจัยด้านการอาศัยอยู่ในหมู่บ้านที่แตกต่างกัน โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถาม และกำหนดแนวทางในการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การสร้างและการหาประสิทธิภาพเครื่องมือ
4. ขั้นตอนในการเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูล
6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้างครั้งนี้ คือ หัวหน้าครัวเรือนหรือตัวแทนที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไปและมีชื่อในทะเบียนราษฎรเขตองค์การบริหารส่วนตำบลคอนนางหงส์ อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม จำนวน 11 หมู่บ้าน จำนวน 1,455 ครัวเรือน (องค์การบริหารส่วนตำบลคอนนางหงส์. 2553 : 4)

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้างครั้งนี้ คือ หัวหน้าครัวเรือนหรือตัวแทนที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไปและมีชื่อในทะเบียนราษฎรเขตองค์การบริหารส่วนตำบลคอนนางหงส์ อำเภอธาตุพนม

จังหวัดนครพนม จำนวน 11 หมู่บ้าน จำนวน 1,455 ครัวเรือน โดยใช้สูตรการคำนวณหาขนาดกลุ่มตัวอย่างของ ยามาเน่ (Yamane. 1973 : 727) ดังนี้

$$n = \frac{N}{1 + N(e)^2}$$

กำหนดให้ n = ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

N = จำนวนประชากร

e = ความคลาดเคลื่อนที่ยอมให้เกิดขึ้น = .05

แทนค่าในสูตร

$$n = \frac{1,455}{1 + 1,455 (.05)^2}$$

$$n = 313.74$$

ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง 313.74 คน เพื่อให้มีขนาดกลุ่มตัวอย่างที่สมบูรณ์และเป็นไปตามหลักวิจัย ผู้วิจัยขอเพิ่มขนาดกลุ่มตัวอย่างเป็น 314 คน

3. การสุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยกำหนดขั้นตอนการสุ่มตัวอย่าง โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) โดยใช้กลุ่มตัวอย่างของหัวหน้าครัวเรือนจากทุกหมู่บ้านในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลคอนนางหงส์ อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม จำนวน 11 หมู่บ้าน กำหนดสัดส่วนประชากรและกลุ่มตัวอย่างของหัวหน้าครัวเรือนตามหมู่บ้านในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลคอนนางหงส์ อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม ดังนี้

$$\frac{\text{จำนวนครัวเรือนในแต่ละหมู่บ้าน} \times \text{ขนาดกลุ่มตัวอย่าง}}{\text{จำนวนครัวเรือนทั้งหมด}}$$

$$\begin{aligned} \text{ยกตัวอย่าง เช่น แทนค่าในสูตร} &= \frac{86 \times 314}{1,455} \\ &= 18.559 \end{aligned}$$

เพื่อให้ได้จำนวนที่สมบูรณ์ผู้วิจัยจึงเพิ่มกลุ่มตัวอย่างเป็น 19 คน ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 สัดส่วนประชากรและกลุ่มตัวอย่างของหัวหน้าครัวเรือนและกลุ่มตัวอย่างของประชาชน
ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลคอนนางหงส์ อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม

ลำดับ	หมู่บ้าน	ตัวแทนครัวเรือน/ ครัวเรือนละ 1 คน	กลุ่มตัวอย่าง
1	หมู่ที่ 1 บ้านนาแก	118	25
2	หมู่ที่ 2 บ้านบึงเหล็ก	86	19
3	หมู่ที่ 3 บ้านคอนนางหงส์	92	20
4	หมู่ที่ 4 บ้านคอนนางหงส์	147	32
5	หมู่ที่ 5 บ้านโคกสว่าง	219	47
6	หมู่ที่ 6 บ้านหนองสะโน	177	38
7	หมู่ที่ 7 บ้านคอนนางหงส์ท่า	125	27
8	หมู่ที่ 8 บ้านโนนสะอาด	134	29
9	หมู่ที่ 9 บ้านหนองเบ็ญ	152	33
10	หมู่ที่ 10 บ้านบูรพา	88	19
11	หมู่ที่ 11 บ้านนวลพัฒนา	117	25
	รวม	1,455	314

จากนั้นผู้วิจัยได้ทำการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple random sampling) หลังจากได้ สัดส่วนของกลุ่มตัวอย่างของหัวหน้าครัวเรือนและกลุ่มตัวอย่างของประชากรในเขตองค์การ บริหารส่วนตำบลคอนนางหงส์ ด้วยวิธีการจับสลาก โดยจัดทำกล่องจำนวนหมู่บ้าน 11 หมู่บ้าน และเขียนรายชื่อแยกตามกลุ่มประชากรแต่ละหมู่บ้านลงในกล่อง และจับสลากขึ้นมาทีละใบ เมื่อได้ รายชื่อใดก็จดบันทึกไว้ แล้วนำรายชื่อดังกล่าวใส่ในกล่องเหมือนเดิมเพื่อให้มีโอกาสเท่า ๆ กัน ในการเลือกเป็นกลุ่มตัวอย่าง และดำเนินการจนครบกรณีได้ชื่อเดิมจะดำเนินการจับใหม่ จนได้ จำนวนกลุ่มตัวอย่างครบทุกหมู่บ้าน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลที่ได้ สร้างขึ้นจากการศึกษาทฤษฎี แนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยข้อคำถามได้ครอบคลุมถึง วัตถุประสงค์ที่ต้องการศึกษา และแบ่งข้อคำถามออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา และพื้นที่หมู่บ้านที่อาศัยอยู่ เป็นคำถามลักษณะสำรวจ (Check - list)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการพัฒนา ตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบลคอนนางหงส์ อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม ในการร่วมคิด การร่วมตัดสินใจ การร่วมปฏิบัติการตามโครงการ และการร่วมติดตามและประเมินผล โดยแบ่งระดับการมีส่วนร่วมเป็นมาตราส่วนประมาณค่าตามวิธีการลิเคอร์ท (Likert) มี 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด จำนวน 38 ข้อ

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อเสนอแนะแนวทางการมีส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการพัฒนาตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบลคอนนางหงส์ อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม

การสร้างและการหาประสิทธิภาพเครื่องมือ

1. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถาม โดยมีวิธีการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยดังนี้

- 1.1 ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่ได้ศึกษา
- 1.2 สร้างแบบสอบถามโดยกำหนดขอบข่ายของข้อคำถาม ให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการศึกษาระดับของการมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการพัฒนาตำบลด้านต่าง ๆ ดังนี้

1.2.1 ด้านการมีส่วนร่วมคิด

1.2.2 ด้านการมีส่วนร่วมตัดสินใจ

1.2.3 ด้านการมีส่วนร่วมปฏิบัติตามโครงการ

1.2.4 ด้านการมีส่วนร่วมติดตามประเมินผล

1.3 รวบรวมข้อคำถามในแต่ละด้านจัดทำเป็นร่างแบบสอบถาม

1.4 นำแบบสอบถามฉบับร่างเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาการวิจัยเพื่อพิจารณาตรวจ

แก้ไขเนื้อหา และสำนวนภาษาที่ใช้ ตลอดจนความถูกต้องเหมาะสมตามจุดมุ่งหมายของการศึกษา เพื่อให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไขอีกครั้ง

2. การหาประสิทธิภาพเครื่องมือ

2.1 นำแบบสอบถามฉบับร่างที่ผ่านการแก้ไขแล้ว เสนอผู้เชี่ยวชาญเพื่อพิจารณาความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม ให้ตรงตามเนื้อหา ความตรงทางโครงสร้าง การใช้ถ้อยคำสำนวน ความชัดเจนในข้อคำถามแต่ละข้อกับวัตถุประสงค์ โดยใช้วิธีหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Item – Objective Index หรือ IOC) (ลิวัน ลายยศ และอังคณา สายยศ. 2539 : 2549) โดยกำหนดค่าต่าง ๆ ดังนี้

ไม่สอดคล้อง = -1

ไม่แน่ใจ = 0

สอดคล้อง = +1

ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน ประกอบด้วยบุคคลดังต่อไปนี้

2.1.1 นางสาวณัฐกานต์ มาลาภูมิ คุณวุฒิ ร.ม. ตำแหน่ง ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลคอนนางหงส์ อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม

2.1.2 นางสาวเนตรดาว มหาโคตร วุฒิการศึกษา ศศ.ม. ตำแหน่ง ครู โรงเรียนวัดบึงเหล็ก ตำบลคอนนางหงส์ อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม

2.1.3 นายกนก นวลจันทร์ วุฒิการศึกษา ค.ม. (การบริหารการศึกษา) ตำแหน่ง ผู้อำนวยการโรงเรียนชำนาญการพิเศษ (คศ. 3) โรงเรียนบ้านนาแกบึงเหล็ก ตำบลคอนนางหงส์ อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านวัดผล และประเมินผล

2.2 นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบของผู้เชี่ยวชาญ โดยนำข้อที่มีค่าเฉลี่ย IOC ตั้งแต่ 0.67 ขึ้นไปหาคุณภาพของเครื่องมือ โดยนำไปทดลองใช้ (Try Out) นำไปใช้กับประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลคอนนางหงส์ อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 40 คน นำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์มาวิเคราะห์หาความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (Reliability) โดยใช้วิธีสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach s Alpha Coefficient) (บุญชม ศรีสะอาด. 2543 : 100) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .80

2.3 นำแบบสอบถามที่ได้จัดพิมพ์เป็นชุดสมบูรณ์ เพื่อนำไปเก็บข้อมูลต่อไป

ขั้นตอนในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ขออนุญาตรับรองและแนะนำตัวผู้วิจัยจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ถึงประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลคอนนางหงส์ อำเภอธาตุพนม

จังหวัดนครพนม ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อขอความอนุเคราะห์ให้ประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลคอนนางหงส์ ตอบแบบสอบถาม จำนวน 314 คน

ขั้นตอนที่ 2 นำหนังสือรับรองและแนะนำตัวผู้วิจัย จากวิทยาลัยกฎหมายและการปกครองมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม พร้อมด้วยแบบสอบถามส่งไปยังกลุ่มตัวอย่าง พร้อมทั้งชี้แจงรายละเอียดและวัตถุประสงค์ของการออกแบบสอบถามนี้ เพื่อความเข้าใจที่ตรงกันในการตอบแบบสอบถาม พร้อมทั้งตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม

ขั้นตอนที่ 3 รวบรวมแบบสอบถามได้รับกลับคืนทั้งหมด ตรวจสอบความสมบูรณ์ของการตอบคำถาม

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยใช้เครื่องคอมพิวเตอร์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปในการรวบรวม ประเมินผล และวิเคราะห์ข้อมูลโดยดำเนินการ ดังนี้

1. นำแบบสอบถามที่รวบรวมได้ตรวจสอบความสมบูรณ์
2. นำแบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์แล้วลงรหัสตามแบบการลงรหัส (Coding Form) สำหรับแบบสอบถามชนิดปลายปิด (Close-ended) ส่วนคำถามชนิดปลายเปิด (Open – ended) ผู้วิจัยนำมารวบรวมจัดหมวดหมู่และเรียงความถี่ (Frequency) ในแต่ละประเด็น

3. นำแบบสอบถามที่ลงรหัสแล้วให้คะแนนแต่ละข้อในแบบสอบถามที่กำหนดไว้ 5 ระดับ ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด. 2543 : 100)

ระดับการมีส่วนร่วมมากที่สุด	กำหนดให้	5	คะแนน
ระดับการมีส่วนร่วมมาก	กำหนดให้	4	คะแนน
ระดับการมีส่วนร่วมปานกลาง	กำหนดให้	3	คะแนน
ระดับการมีส่วนร่วมน้อย	กำหนดให้	2	คะแนน
ระดับการมีส่วนร่วมน้อยที่สุด	กำหนดให้	1	คะแนน

4. นำคะแนนไปประมวลผลข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป พร้อมทั้งกำหนดเกณฑ์การให้ความหมายค่าเฉลี่ย (บุญชม ศรีสะอาด. 2543 : 100) ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51 - 5.00	หมายความว่า ระดับการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย 3.51 - 4.50	หมายความว่า ระดับการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก
ค่าเฉลี่ย 2.51 - 3.50	หมายความว่า ระดับการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 1.51 - 2.50	หมายความว่า ระดับการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับน้อย
ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.50	หมายความว่า ระดับการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับน้อยที่สุด

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัย ได้นำหลักสถิติมาประกอบการวิเคราะห์แบบสอบถาม ดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ ได้แก่ การแจกแจงความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)
2. การวิเคราะห์ระดับการมีส่วนร่วม สถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
3. การทดสอบสมมติฐานเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการพัฒนาตำบล เปรียบเทียบเพศ ใช้สถิติ t-test (Independents Variables) และอายุ ระดับการศึกษา และหมู่บ้านที่อาศัยอยู่ ใช้สถิติการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One - way ANOVA) โดยใช้ F - test โดยกำหนดนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 กรณีพบความแตกต่างผู้วิจัยจะดำเนินการทดสอบสมมติฐาน โดยการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยรายคู่โดยวิธี LSD. (Least Singnificant Difference)
4. การวิเคราะห์ข้อมูล ข้อเสนอแนะ จะใช้วิธีการแจกแจงความถี่ (Frequency Distribution) และพรรณนาความ